

Jonas Mikelinskas

Niurnbergo
šėšėlyje

PUBLICISTIKA

Jonas Mikelinskas
NIURNBERGO ŠEŠĖLYJE
Publicistika

Knygoje surinkti svarbiausi pastaruoju metu sukurti publicistikos straipsniai, eseistinė apysaka "Doktrinos šešėlyje, arba šeimininko gimimas", polemika su "Lietuvos ryto", "Šiaurės Atėnų", "Respublikos" straipsnių autoriais, atsakymai į A.Pilvelio ir "Metų" klausimus, taip pat atviras laiškas G.Vainauskui ir trys pareiškimai (S.Alperavičiui, J.Šmulkščiui, D.Kuodytei).

Autorius, pradėdamas Niurnbergo procesu, juridiškai primetusių dvejopus vertinimo standartus, apžvelgia jo įtaką ir pasekmes beveik viso pasaulio istorijai iki šių dienų. Jis kritikuoja Lietuvos istorikus, nenorinčius pažvelgti į istoriją plačiau, bet akiai diegiančius vakarietišką mąstyseną. Mikelinskas kritiškai vertina V.Čerčilio asmenybę, taip pat Amerikos politiką.

Viršelio dailininkas Romas Dubonis

© Jonas Mikelinskas, 2010

© Mintis, 2010

Elektroninė versija 2010 © Knygute.lt

Turiny

Žodis skaitytojui, arba Pratarė

Eseistika

Doktrinos šešėlyje, arba Šeiminingo gimimas

Publicistika

Jeigu aš ne už save?

Niurnbergo šešėlyje

Circulus vitiosus, arba Kodėl Lietuva tampa panaši į Rusiją?

Vienas iš būrio, arba Ne mūsų reikalas

Demokratijos linksmybės

Globalizmas ar naujasis komunizmas?

Istorija ir... Niurnbergas

Jo didenybė KAPITALAS

Nūdienės demokratijos grimasos

Ko išsigando Aleksandras Solženicynas?

Polemika

Vakarų politikos ruporas ar auka? arba

Miuncheno ir Niurnbergo sindromas

Jūratė prieš Jūratę

Kur veda drąsa nuvilti romantikų vaizdinius?

Elegija apie Baimę ir Chimerą

Istorinė atmintis ir Prokrusto lova

Mažaraštiškumo ar tik vienpusiškumo dėsnis?

Ždanoviška mokykla ar ždanoviška siela?

Atsakymai į klausimus

Atsakymai į "Lietuvos aidą" redaktoriaus Algirdo Pilvelio klausimus

Požiūriai (atsakymai) į žurnalo "Metai" klausimus

Laiškai

Anonimas teisingumo sargyboje, arba Per baimę, klastą, melą į laimę

Pareiškimas

Pastabos

Žodis skaitytojui, arba Pratarė

Visų žiauriausia tironija ta, kuri žengia su teisėtumo priedanga ir su teisingumo vėliava.

**Šarlis Monteskjė
(Charles
Montesquieu)**

"Niurnbergo šešėlyje" yra penktoji mano publicistikos ir eseistikos knyga. Pirmoji - "Kelionė į Delfus" (1994), antroji - "Ave, Libertas!" (2001), trečioji - "Žmogus ir jo legenda" (2002), ketvirtoji - "Kodėl yra taip, kaip yra?" (2004).

Beje, prie publicistikos galima priskirti ir mano studiją apie holokaustą "Kada KODĖL taps TODĖL?" (2004).

Ši penktoji arba šeštoji publicistikos knyga "Niurnbergo šešėlyje" liudija apie mano atkaklias ir ilgalaikes pastangas ir toliau žengti sunkiu, nedėkingu tiesos paieškų keliu. Tokių paieškų aktualumą bei svarbumą padidina ir tas apgailėtinas faktas, kad po Antrojo pasaulinio karo Europoje ir kone visoje Žemės planetoje įsiviešpatavo tokia keista padėtis, kai holokaustą neigiantis ar juo abejojantis žmogus gali atsidurti kalėjime, o pilietis, kolaboravęs su sovietinio genocido "prora-

bais", be jokių kliūčių gali net atsisėsti į valstybės prezidento kėdę.

Kodėl taip atsitiko? Ogi todėl, kad, vaizdžiai tariant, Antrojo pasaulinio karo metu Vakarų, ypač anglosaksų, demokratija iš baimės dėl savo ateities leidosi Teherane, Jaltoje ir Potsdame išprievartaujama sovietinio komunizmo, o paskui šią gėdą Niurnberge juridiškai įteisino, prinesdama Europai ir visam civilizuo tam pasauliui nugalėtojų moralę ir dvejopus reiškinijų vertinimo standartus.

O kaip visa tai pasireiškia praktikoje? Pasireiškia apgailėtinais ir net su aiškiu cinizmo atspalviu. Juk kitaip nepavadinsi to fakto, kai Londonas ar Maskva kviečia Lietuvą atvykti drauge švęsti Antrojo pasaulinio karo pergalės. Žodžiu, kviečia švęsti tokios pergalės, kuri Lietuvai atnešė naują vergiją, pareikalavusią dešimčių tūkstančių žiauriausiu būdu myriop pasmerktų žmonių aukų.

Baisiausia, kad tokia padėtis, kuriai padėjo pagrindus Niurnbergo procesas, dar iki šios dienos laikoma teisėta, teisinga ir normalia.

Tad ar gali tokia padėtis, kai iki šiol pasauliniu mastu dar nepasmerktas sovietinis komunizmas ir kai genocidu laikomas vien tik žydų holokaustas, nerūpėti tikram tiesos ieškotojui arba tikram istorikui? Žinoma, rūpėjo ir man. Juo labiau da-

bar, kai kone visi istorikai, stengdamiesi būti atvirai istorijai, iš kailio neriasi, kad išvalytų to istorijos mokslo apnašas, romantines šiukšles bei mitus, ir perimtų vakarietišką istorijos metodiką.

Ir šis jų darbas bei pastangos duoda konkrečių rezultatų. Apsiginklavę vakarietišku mentalitetu, jie ne tik aprūpina Lietuvos mokyklas naujais, pažangiais istorijos vadovėliais, kuriuose, kaip Liudas Truska pageidauja, ne tik remiama Lietuvos integracija į Europos Sąjungą, bet ir sudaromos palankios prielaidos vakarietiškai mąstyse-
nai. Bene geriausiai tos vakarietiškos mąstyse-
nos esmė atsispindi kosmopolitinio istoriko Sauliaus Sužiedėlio pozicijoje, kuri jam leidžia be apeliacijų pasmerkti 1941 metų Lietuvos laikinąją vyriausybę vien todėl, kad ji padėjo Vokietijos kancleriui Adolfui Hitleriui už išvadavimą, nors jau žinojo, jog Anglijos premjeras Vinstonas Čerčilis (Winston Churchill) Jaltos konferencijoje pagarbino grobiką, Ukrainos ūkininkų budelį Staliną.

Beje, ne ką toliau šia prasme pažengė ir istorikas Egidijus Aleksandravičius, kuris, apibūdinęs, koks gresia Lietuvai pavojus iš Rusijos pusės tokiomis žodžiais: "Niekur nedingo ir 1939-1940 metais Lietuvą pražudžiusi Berlyno ir Maskvos ašis", neįtūtė jokio reikalo priminti, kad niekur nedingo

ir Teherano, Jaltos ir Potsdamo nuolaidžiavimo agresoriui dvasia.

"Atvirumu istorijai", "kova prieš mitus" ir vakarietiška istorijos metodika nuo jų neatsilieka ir istorikai Alfredas Bumblauskas, Edvardas Gudavičius, Alvydas Nikžentaitis, Algirdas Jakubčionis, Janina Varnienė, Vida Kniūraitė...

Keista, kad šiuo metu, kai beveik visi istorikai taip stengiasi modernizuodami ir "tobulindami" Lietuvos istoriją, niekas iš jų, atrodo, nejaučia didesnio noro kritiškai pažvelgti į kitų šalių, ypač Vakarų, istorikų darbus. Juk kartais net nepatogu būna klausytis ar skaityti, kaip kokie brijanai ap-
liejardai ar minetės marinės į padanges kelia JAV vidaus ir užsienio politiką, o mūsų istorikai bei politologai tų ditirambų apsalę klausosi ir tyli. Todėl ar verta stebėtis, kad JAV žymus politologas Zbignevas Bžezinskis (Zbigniew Brzezinski) gali ne tik niekieno nenušvilptas suokti apie draugišką ir supratingą Amerikos politiką kitų tautų atžvilgiu, nors toji politika paženklinta nuolaidžiavimu ir parama diktatoriams, kaip tai atsitiko 1998m. lapkričio 18 d. susitikime su Lietuvos žurnalistais, bet ir nesipiktinti, kad jis apdovanojamas Pirmojo laipsnio Gedimino ordinu?

Savo politologiniuose svarstymuose aš laiku pareiga kiek plačiau apsistoti ir kritiškai įvertinti

Anglijos premjero Vinstono Čerčilio asmenybę. Ir ne dėl to, kad prieš daugelį metų jam buvau paskyręs novelę, pavadintą "Chaosas", kiek todėl, kad Lietuvoje atsiranda nemažai jaunuolių, kurie juo žavisi ir laiko sektinu pavyzdžiu, nenorėdami apie jį žinoti nieko blogo.

Žmonių dvasinei sveikatai ir ypač moraliniam klimatui negalėjo neturėti įtakos ne tik jau aptarta susiklosčiusi po Antrojo pasaulinio karo ir Niurnbergo proceso padėtis, bet ir vadinamoji Aleno Daleso doktrina, kurios svarbiausias tikslas buvo sužlugdyti Sovietų Sąjungą iš vidaus, sistemingai žmones demoralizuojant. Nors ši doktrina buvo skirta Sovietų Sąjungai, bet ji neaplenkė ir Lietuvos, nes tada ji įėjo į Sovietų Sąjungos sudėtį kaip "broliška" respublika. Šiai Daleso doktrinai skirta mano eseistinė apysaka "Doktrinos šešėlyje, arba Šeimininko gimimas".

Sudėjau svarbiausius pastaruosiu metu sukurtus publicistinius straipsnius į knygą, parašiau žodį skaitytojui ir... suabejojau - gal ir per daug buvau kritiškas anglosaksų ir ypač Amerikos politikos atžvilgiu. Tos Amerikos, kurioje ne vienas tūkstantis lietuvių sunkiausiais jiems laikais surasdavo patikimą prieglobstį. Taip tai taip, kirbėjo kita mintis, tačiau, kita vertus, to prieglobsčio jiems nebūtų tekę ten ieškoti, jeigu toji Amerika nebūtų

tokia, kokią ją mato ir vertina garsaus filmo "Raudonasis teroras gintaro krante" amerikiečių prodiuseris ir scenarijaus autorius, tėvas dominikonas D.O'Rourke, kuris į dienraščio "Lietuvos žinios" korespondentės Jūratės Terleckaitės klausimą: "Ar nepatyrėte tam tikro kaltės jausmo, kad Amerika, Vakarami mus išdavė?", atsakė:

- Ne tiek kaltę, kiek pyktį, kad amerikiečiai žadėjo ir dabar žada padėti tautoms, žmonėms, tačiau to nedaro. Mes pažadėjome padėti Baltijos valstybėms, Čekijai, Vengrijai, mes nuolat kalbame apie demokratiją Irake. Kai pirmą kartą JAV armija įsiveržė į Iraką, buvo pažadėta finansiškai paremti kurdus, bet to nepadarėme. Pasitraukėme iš Vietnamo ir palikome žmones vienus. Turime siaubingą istoriją - drąsiname žmones saldžiais pažadais, o paskui nieko nedarome (žr. "Lietuvos žinios", 2009-02-14).

Manau, kad šie amerikiečių katalikų dvasininko, dominikono D.O'Rourke žodžiai nedviprasmiškai patvirtina tai, ką ir aš įžvelgiau Niurnbergo šešėlyje.

Visiems skaitytojams, kurie domisi mano publika, linkiu kuo geriausios sėkmės kelyje į savo užsibrėžtą tikslą!

P.S.Mano publicistika apdovanota Nacionaline,
Vaižganto ir Kultūros ministerijos premijomis.

Vilnius, 2009m. birželis

Eseistika

Doktrinos šešėlyje, arba Šeimininko gimimas

(Eseistinė apysaka)

*Jaunystėj žūti yr baugu, Bet už tėvynę tai
smagu. Už brangią žemę Lietuvos Negaila
gyvybės savos.*

(Partizanų daina)

Emori potius, quam servire

(Cicero)[\(1\)](#)

Ei morbo nomen est avaritia

(Cicero)[\(2\)](#)

Kai metų ir minčių našta tave prislegia ir lenkia vis arčiau žemės, kai sekmadienio nebeskiri nuo šiokiadienio, kai nuolatinė akistata su pačiu savimi tampa nebepakeliama, kai aplink save matai daugiau nemokšų, satanistų ir vandalų siautėjimo ženklų negu protingo ir rūpestingo žmogaus darbų, kai viskas činčiberiškai apkarsta, tu vis

dažniau pasiilgsti tų vietų, kur kadaise buvai laimingas, pats sau ir kitiems reikalingas, vispusiškai reikšmingas. Ir tada tu it lunatikas klajoji po miestą ir jo apylinkes, paaštrėjusiu, kone metafizinio žvilgsniu įsiskverbdamas į išlikusių, pasikeitusių ar naujai atsiradusių daiktų, reiškinių esmę, atidžiai įsiklausydamas į anų dienų aidą, nors beveik niekur neberandi to, ką tikėjaisi rasti. Ir pirmiausia nerandi to, kas tvirtai ir nedviprasmiškai paliudytų, jog šiame mieste ir jo apylinkėse yra toks žmogus, tokia asmenybė, kuri dieną naktį rūpinasi, kad čia visur būtų tvarka ir viešpatautų teisingumas, tolerancija ir... patriotizmas.

Tokia metų ir minčių našta tave tiesiog sugniuždė. O kur? Prie autobusų ir troleibusų stotelės. Ne, sugniuždė ne tiek metų ar minčių našta, kiek pats vaizdas. Siaubas! Naujas gražus stotelės pastatas, ką tik sumeistruotas, įstiklintas, nudažytas, it praūžus uraganui paverstas griuvėsių krūva. Stiklo duženos, šukės ir miltai gurgžda po kojomis kaip sniegas šaltyje, nors saulė žeme ridinėja ir prakaitas kaktą išmuša. Kas tai padarė?

Juk tokiai stiklo sienai reikėjo kirvio ar laužtuvo. Ir vis dėlto...

Taip beklajodamas po miestą ir jo apylinkes, ilgiau ar trumpiau sustodamas, užsukdamas į vieną kitą parduotuvę ar įstaigą, autobusų ar gele-

žinkelio stotį, bažnyčią ar knygyną, kavinę ar užkandinę, biblioteką ar diskoteką, parką ar skverą, kirpyklą ar mokslo įstaigą, taupomąją kasą ar turgavietę, polikliniką ar vaistinę, stadioną ar karpines, viską įsidėmėdamas ir kai ką popieriuje pasižymėdamas, tu vis dažniau susitikdavai seniai mirusį tėvą, kuris veždavo tave į nutolusią už trisdešimties kilometrų gimnaziją arba su tavim politikuodavo vasaros atostogų sekmadienių popiečiais.

Štai ir dabar tu sėdi kartu su juo ratuose, kuriuos lygiai ir ramiai risnodamas traukia Juodis, darbštus ir supratingas arkliokas, jūdviųjų bičiulis.

- Kaip tau šita sodyba? - staiga pasisuka į tave tėvas.

- Nieko. Sodyba kaip sodyba - niekas nerėžia akies, tik gal kiek tvoros turėtų būti gražesnės, tvarkingesnės, ne tokios nušiurosios.

- Sutaisys, nudažys, - užtikrina tėvas. - Konstantą, šito vienkiemio šeiminką, aš pažįstu dar iš tų laikų, kai jis grįžo iš lenkų karo ir gavo žemės. Gavo be trobos, be medžio, be krūmo, be nieko. O va ką per tuos nepilnus Lietuvos metus padarė. Auksines rankas turi. Betrūksta tik gandrų. Bus ir tas, jeigu laikai nepasikeis. Tas ne liežuvio mala, bet rankom kala.

- Kala? Ką tokį kala?

- Geležį. Argi nesako - kalk geležį, kol karšta?

- Sako.

- Tai va - ir kalė, ir kala. Kol jaunas, kol stiprus, kol galva ir širdis dirba. Ne taip, kaip kiti. Tie, kurie irgi žemės iš valdžios gavo. Gavo, bet nemokėjo išlaikyti, - noriai leidžiasi į kalbą tėvas. - Žemė myli darbą. Myli darbščią, rūpestingą, tvarkingą ranką. Kai visa tai turi galvoj, nepikta ir ant mūsų Smetonos, kuris nugarbūnagius, tinginius iš varžytynių paleidžia. Jis žino, kad žemę, kaip ir pačią, reikia gerbti ir mylėti. Negerbsi, nemylėsi, ji tau nugarą atsuks.

Išvydęs tvarkingus, skarda, lentelėmis ar net šiaudais apdengtus pastatus, šviečiančius langus, aukštai iškeltus perkūnsargius, nudažytas tvorą, eglėmis it sargybiniais iš žemių pusės apsaugotą viensėdį, medžiuose aiškiai matomus gandraizdžius, tėvas net nubraukdavo džiaugsmo ašarą:

- Kyla, šviečiasi Lietuva. Va ką gali tikras gaspadorius. Jo ranka kartu su galva nepriklausomoje Lietuvoje.

Bet tokių sodybų, kurios džiugintų tėvo akį, buvo nedaug. Daugiausia tokios, pro kurias žvilgsnis praslysta niekur ilgiau neužkliūdamas. O jeigu

kur nors užkliūva ar net įstringa, tai akiai pritaria ir balsas. Jis pasidaro kandesnis, bet ir tylesnis, tarsi abejojantis, ar apie visa tai reikėtų ištarti balsu. Taip atsitiko, kai jo akys ilgiau sustojo prie seniai pradėto ir vis nepabaigiamo statyti barkšojančiomis it kokie griaučiai gegnėmis rūmo, prie kurio slampinėjo vėjo ar minčių sutaršyta galva dar nesenas vyras.

- O va šitą vyrelį tai įklampino meilė. Mat įsižiūrėjo tokią į stirną panašią "šlėktaite" ir pametė galvą. Tik ji ir ji, kaip koks apsėdimas žmogų užgriuvo. Visą savo tėvo, gero, tvarkingo ūkininko, palikimą iššvaistė. Dvylika ar net penkiolika tūkstantėlių! Ir kam? Apatinei girnapusei. Ir pati kaip moteris, kaip ūkės šeimininkė nejuda, ir dar kitą pririša. Kad dar nors kokią stumk-vesk, kaip pusbrolio Adelė, bet daugiau prie veidrodžio prastovi negu prie lopšio ar krosnies. Graži - tai graži, bet negi tą grožį valgysi ar juo antstolį su-tramdysi. Va tau ir poniška meilė. Ne, tokia meilė ne ūkininkui. Tikro ūkininko meilė yra žemė. O moteris turi būti namų židinio sergėtoja. Gaila tėvo, gaila ir sūnaus. O buvo vienas ir kitas tikri ūkininkai, šios žemės šeimininkai, - apgailestauja tėvas.

- Tai jų abiejų nebėra?

- Tėvas jau seniai po žeme, o va sūnus po padu.

Po tos graudžios išvados tėvas ilgai tyli. Net ir botago nebejudina, kaip anksčiau. Tik judantis jo Adomo obuolys, tai pakylantis, tai vėl nusileidžiantis, liudija, kad jis ryja ir negali kažko nuryti. Jį kankina ar vargina kažkokia dar neišreikšta mintis ar ieškomas ir nerandamas žodis. Pagaliau jis vėl prabyla - iš pradžių vos girdimai, o vėliau pamažu stiprėjančiu balsu:

- Oi dar ilgai turės mūsų Lietuvėlė maigytis ir rangytis, klupinėti ir griuvinėti, tūpčioti ir krūpčioti, kol susitupės. Bet pakils, kaip Dievą myliu, pakils, atsistos ant abiejų kojų, - patvirtina ir suspaudžia iki pirštų trakstelėjimo botagą, tačiau po valandėlės lyg ir suabejoja: - Žinoma, jeigu koks bolševikas su savo kūju ir pjautuvu jai žarnų nepaleis ar galvos nenurės.

Tokių tėvo pasakojimų ar filosofavimų tu klausydavaisi susidomėjęs, atidžiai, stengdamasis nepraleisti nė vieno žodžio ir net jo niuanso, nepertraukdamas, tik retkarčiais vienur kitur ko nors pasiteiraudamas ar pasitikslindamas. Tiesą sakant, kartais tu įžvelgdavai ir tam tikrą savo, pradedančio ir norinčio savarankiškai bei kritiškai mąstyti geltonsnapio jaunuolio, užuojautą ar net sumišusį su pranašumo jausmu pasipūtimą. Ypač tada, kai tėvas, tavo supratimu, pernelyg pasikliudavo prezidento Antano Smetonos šviesia

galva ir politiniu įžvalgumu. Mat ką tik buvai įstojęs į valdžios draudžiamą ir persekiojamą ateitininkų organizaciją, kurios narių susirinkimai vykdavo slapta. Tačiau tą neaiškia jaunuolišką užuojautą, atmieštą pranašumo jausmu ir tampančiu net bravūrišku pasipūtimu, pamažu užgesindavo užplūdęs visai kitoks jausmas, persunktas prisiminimų, jog tėvas visą savo vaikystę ir jaunystę turėjo parduoti svetimiems, pasiturintiems ūkininkams, kad nusipirktų gabalą išsvajotos žemės. Dabar tą gabalą žemės jis turi. Ir turi jau sutvarkytą - be buvusių krūmynų ir viksvynų, išvagotą grioviais, išraustą vienai linmarkai ir dviem kūdroms, paverstą derlinga pirmos ir antros rūšies žeme. Žeme, su šiokais tokiais trobesiais. Visa jis tai padarė su savo vaikais, pačia ir jos seserim, kuri visur suspėdavo. Tai ar lengva jam buvo be šurpo galvoti, kad į šitą žemę gali kas nors pasikėsinti. O Smetona tokius, kurie nori atimti iš jo žemę, gaudo ir tupdo į kalėjimus, kad atsikvošėtų. Tad ar jis nevertas dėl to pagarbos?

Bet visa tai buvo seniai. Ir taip seniai, kad negalėtum garantuoti, jog buvo lygiai taip, kaip norėtum, kad būtų buvę.

O dabar? Dabar ir vėl maga tau sugrįžti į tą tolimą praeitį ir tarti dar keletą žodžių apie savo tėvą. Taigi visą savo vaikystę ir jaunystę parda-

vęs svetimiems ir dėjęs litą prie lito, kad įstengtų nusipirkti gabalėlį nuosavos žemelės, tėvas niekada negalėjo abejingai žiūrėti į apleistą, dirvnuojančią, piktžolėmis apėjusią žemę ir į viską, kas yra ant žemės iš Dievo valios ir žmogaus darbščių rankų. Jam žemė buvo ir motina, ir tėvas kartu. Jeigu juos, savo gimdytojus, gerbi už gyvybę ir sveikatą, tai būk toks geras ir jų neapleisk nei džiaugsmo, nei skausmo valandą. Ypač tau, kaip sūnui ir liudytojui, visiems laikams į atmintį įstrigo tėvo paveikslas didelių, nuožmių audrų metu, kai perkūnas spardėsi kaip jaunas neprajodinėtas eržilas, o visa naktis ar diena pavirsdavo baisingu besigaluojančiu kiklopu. O tėvas? Tėvas kaip visada būdavo ištikimas pats sau ir savo namams. Prisisėmęs artipilnį kibirą vandens, jis budėdavo klėties pastogėje, pasirengęs kiekvieną akimirką jį šliūkštelėti ant pašokusios ugnelės. Gražu ir baugu būdavo į jį tokį žiūrėti. Kaip į kokį graikų dievą, kuris nemirtingas, bet skausmingas. Atlik savo žmogiškąją pareigą iki galo, nors ir visi pragaro kipšai pastotų tau kelią! Štai svarbiausias jo gyvenimo dėsnis.

Gera, džiugu ir saugu būdavo tau su juo kartu važiuoti. Ilgas kelias niekada neprailgdavo. Tiek žodis, tiek ir veiksmažodis tėvą neretai pastatydavo į tokią vietą, kurioje jis atrodydavo pirmą kartą

matomas arba net naujai gimęs. Kartą jis nepravėręs net burnos staiga sustabdė juodį, iššoko iš ratų, perskrido platų griovį ir atsidūrė prie karvės, kuri krauju pasrūvusiomis akimis spoksojo į vieškelį. Kas jai? Ogi susipainiojusi grandine, už kurios nemokėsiškai pririšta. Gerai, kad dar nepasismaugė. O galėjo. Galėjo ir nusidurti, nes čia pat ir akėčios akėtvirbaliais ne į žemę, o į orą. Iš to dėkingumo karvė liežuviu jam palaižė skruostą. Į ratus tėvas sugrįžo švytėdamas.

Tad kaip gerai, kad tąsyk vieškeliu važiavo jis, žemės šeimininkas, sugebantis viską pastebėti ir niekam nelikti abejingas! Įsėdęs į ratus, jis, tavo tėvas, lyg tarp kitko pasakė:

- Na ir žmonės! Riša jauną, baikštų gyvulį prie pat vieškelio, kur bastosi ne tik žmonės, palaidi šunys, bet ir kitokie vaiduokliai. Netgi atverstas akėčias palieka, kad ne tik susipainiotų, bet ir nusidurtų. Patys sau nuostolius daro, gyvulį kankina ir dar kitą žmogų gaišina.

O dabar? Taigi ir vėl - o dabar!....

Pastabos

- 1) Geriau mirti negu vergauti (lot.). Ciceronas.
- 2) Tos ligos vardas - gobšumas (lot.). Ciceronas
- 3) Tatai net girdėti nemalonu (lot.).
- 4) Be pykčio ir šališkumo (lot.).
- 5) Pradėkime, o paskui bus matyti (pranc.).
- 6) Viskas yra puiku, viskas nuostabu, ponias mar-kize... (pranc.).
- 7) Taip praeina pasaulio garbė (lot.).
- 8) Esu žmogus (lot.).
- 9) Gydytojai, išsigydyk pats save (lot.).
- 10) Nėra tokios tvirtovės, kurios pinigai negalėtų užkariauti (Ciceronas (lot.)).
- 11) Kas per laikai, kas per papročiai! (Ciceronas (lot.)).
- 12) Kas leidžiama Jupiteriui, tas neleidžiama jau-čiui (lot.).
- 13) Amerikos žydo gyvenimas rasistiniame mark-sistiniame Izraelyje (angl.).
- 14) Amerikos žydo gyvenimas rasistiniame mark-sistiniame Izraelyje (angl.).
- 15) Kas leidžiama Jupiteriui, tas neleidžiama jau-čiui (lot.).